

Elementi, oblici i kriteriji vrednovanja i ocjenjivanja u nastavi geografije za 5. razred

Elementi ocjenjivanja:

1. Usvojenost znanja – prepoznavanje, opisivanje i uspoređivanje prostornih struktura, definiranje geografskih pojmova i njihovo uspoređivanje s prostorom
2. Uočavanje pojava i procesa – uočavanje međuovisnosti pojava i procesa, izrada projekta (prezentacija i plakata), analizu grafičkih prikaza, zaključivanje na temelju skica, dijagrama, fotografija
3. Uporaba zemljovida – čitanje i interpretacija sadržaja na geografskim kartama, orijentacija uz pomoć geografske karte

Kriteriji ocjenjivanja

Odličan (5)

- brzo, točno, logično i argumentirano odgovara na postavljena pitanja
- u potpunosti razumije nastavne sadržaje, proširuje ih vlastitim iskustvom i primjenjuje u životnim situacijama
- samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno-posljedične veze, geografske pojave i procese
- povezuje gradivo s ostalim temama ili predmetima
- točno i precizno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti, izrazito uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke
- samostalno radi i prezentira projektne zadatke
- iznimno odgovoran prema radu, učiteljima i drugim učenicima

Vrlo dobar (4)

- sporije, ali točno, logično i uglavnom argumentirano odgovara na postavljena pitanja uz eventualno postavljanje potpitanja
- razumije nastavne sadržaje i uspješno primjenjuje stečena znanja
- zaključke donosi na već naučenim primjerima
- posjeduje i gotovo uvijek primjenjuje geografska znanja
- točno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uglavnom samostalno donosi zaključke
- povremeno se uključuje u projektne zadatke
- odgovoran je prema radu, učiteljima i drugim učenicima

Dobar (3)

- polagano i uglavnom točno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja
- uglavnom razumije nastavne sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja
- uz pomoć učitelja izvodi zaključke
- ponekad nespreman/na iskazati geografska znanja, sposobnosti i vještine
- djelomično uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i nepotpuno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te prosječno donosi zaključke
- povremeno nije spreman iskazati znanje
- odgovoran je prema učiteljima i drugim učenicima

Dovoljan(2)

- djelomično i površno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja
- ne razumije u potpunosti nastavne sadržaje i otežano primjenjuje stečena znanja
- uz znatnu pomoć učitelja na jednostavan način nabraja i opisuje geografske pojmove i procese
- kod donošenja zaključaka nailazi na veće probleme
- površno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i s pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te nesamostalno donosi zaključke

Nedovoljan (1)

- ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio ključne pojmove
- ne razumije nastavne sadržaje i ne primjenjuje geografska znanja u svakodnevnom životu
- uz veliku pomoć učitelja nepotpuno i nesuvislo opisuje geografske pojmove i procese
- ne pokazuje volju i želju za stjecanjem geografskih znanja
- pogrešno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i nesuvislo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te donosi nelogične zaključke bez razumijevanja

USMENO PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE USPJEHA UČENIKA

Usmeno provjeravanje i ocjenjivanje učenikova znanja provodi se sustavno, u pravilu na svakom nastavnom satu, bez obveze najave, ali ne ako je geografija treći predmet tog dana. Iz usmenog odgovora učenik dobiva dvije ocjene. Prva ocjena je usvojenost znanja (gdje se ocjenjuje učenikovo znanje tj. odgovaranje na postavljena pitanja), a druga ocjena je snalaženje na geografskoj karti. Ukoliko je pitanje vezano uz geografske vještine, povezivanje i samostalno donošenje zaključaka ocjena se upisuje u uočavanje pojava i procesa. Usmeno provjeravanje traje do 10 minuta. Provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Učenik se može sam javiti za usmeno odgovaranje te ukoliko je vremenski izvedivo, biti će ispitan i ocijenjen.

PISANO PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE USPJEHA UČENIKA

Pod pisanim provjeravanjem podrazumijevaju se svi pisani oblici provjere koji rezultiraju ocjenom.

Tijekom školske godine učenici pišu tri ispita znanja. Svaki ispit traje 45 minuta, a piše se poslije obrađenih i uvježbanih nastavnih cjelina. Ocjenjuje se znanje učenika i snalaženje na geografskoj karti (jedna ocjena prema postignutom broju bodova). Pisana provjera (opseg i trajanje) se najavljuje učenicima i objavljena je u Vremeniku pisanih provjera sukladno *Pravilniku o načinima postupcima i elementima vrednovanja* učenika u osnovnoj školi.

Pisani ispit ocjenjuje se na osnovu postignutog broja bodova. Broj bodova je osnova za određivanje brojčane ocjene.

PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE DOMAĆE ZADAĆE I NOŠENJE PRIBORA ZA RAD

Zadaća se redovito piše rješavanjem radne bilježnice nakon obrađene nastavne jedinice i povremenim zadanim zadacima u bilježnici. Radna bilježnica se ocjenjuje tijekom nastavne godine, bez prethodne najave. Ocjena se upisuje u rubrici za praćenje. Radna bilježnica i napisana zadaća nosi se redovito na svaki nastavni sat. U radnoj bilježnici se ocjenjuje točnost, urednost i preciznost rada na geografskim kartama. Ukoliko učenik nema riješenu radnu bilježnicu bilježi se u rubriku za praćenje. Ukoliko učenik tri puta nije riješio domaću zadaću, ocjenjuje se ocjenom nedovoljan u rubrici za praćenje.

Učenici su dužni na svaki nastavni sat nositi udžbenik, radnu bilježnicu, bilježnicu i geografski atlas. Ukoliko učenik ne donese potreban pribor potreban za nastavu geografije evidentira se u rubriku za bilješke.

PRAĆENJE

U rubriku bilježaka u Imeniku upisuje se:

- naziv nastavne jedinice koja je usmeno provjeravana
- pisana provjera i broj ostvarenih bodova
- ocjena iz radne bilježnice pod slovom RB
- nošenje pribora za rad

Zapažanja učitelja o aktivnost učenika na satu npr.:

- ističe se u znanjima
- aktivno sudjeluje u nastavnom procesu
- potreban poticaj na rad...

Bilješke u Imeniku osnova su za zaključivanje konačne ocjene iz predmeta.

IZRADA PROJEKTA

Učenici mogu izrađivati projekte iz geografije koje prezentiraju na satu (prezentacija ili plakat), a ocjena se upisuje u rubriku uočavanje pojava i procesa te se upisuje način pristupa projektu u rubriku za bilješke. Kod projekta se ocjenjuje poznavanje teme, točnost odgovora na pitanja, vizualni izgled i sadržaj teme (jedna ocjena).

PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIKA S POSEBNIM ODGOJNO OBRAZOVNIM POTREBAMA - PRILAGOĐENI I INDIVIDUALIZIRANI PROGRAM

Sukladno Pravilniku o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju učenik s posebnim potrebama svladava nastavni program prema utvrđenoj razini teškoće, odnosno prema redovnom nastavnom programu uz primjenu individualiziranih postupaka ili prema prilagođenom programu. Prilagođeni program iz članka 4. ovog pravilnika je program primjeren osnovnim karakteristikama teškoće u djeteta, a u pravilu pretpostavlja smanjivanje intenziteta i ekstenziteta pri izboru nastavnih sadržaja obogaćenih specifičnim metodama, sredstvima i pomagalima.

Prilagođeni program izrađuje učitelj u suradnji s defektologom odgovarajuće specijalnosti. Ispitivanje, kao i ostali postupci, ovisi o učenikovim sposobnostima i mogućnostima i mogućim načinima komuniciranja i izražavanja (usmeno, pismeno, izradbom nekog rada i sl.). Načini i oblici provjeravanja bit će primjereni učeniku i njegovim specifičnostima, djelovat će afirmativno i poticajno na učenike, kako bi kvalitetno iskoristili očuvane sposobnosti, i razvili nove.

Pojedina vrsta teškoća u razvoju i njihove posljedice na psihofizički razvitak nalažu posve određene načine primjene praćenja, provjeravanja, ispitivanja i ocjenjivanja, ponajprije uzimajući u obzir intelektualne (mentalne) sposobnosti i mogućnosti učenika i mogući načini komuniciranja - izražavanja (usmeno, pismeno, gestom, praktičnom izradbom i sl.), tzv. komunikacijski put (kanal) usko vezan s programom koji je za učenika posebno pripremljen.

ZAKLJUČNA OCJENA IZ GEOGRAFIJE

Zaključna ocjena iz geografije izraz je postignute razine učenikovih kompetencija i rezultat ukupnog vrednovanja tijekom nastavne godine. Kao početno polazište kod zaključivanja ocjene uzima se u obzir aritmetička sredina ocjena iz elemenata ocjenjivanja. Osim aritmetičke sredine, u zaključnu ocjenu ulaze sve bilješke praćenja te ocjena radne bilježnice. Zaključna ocjena ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena, osobito ako je učenik pokazao napredak u drugom polugodištu.